

Lähtettäjä: Risto Ratasvuori [risto.ratasvuori@pp.inet.fi]
Lähetetty: 23. tammikuuta 2014 13:31
Vastaanottaja: Kirjaamo MMM
Aihe: Lausunto kalastuslakiehdotuksesta

PILKANMAAN OSAKASKUNTA
Risto Ratasvuori , hoitokunnan pj.
Kartanonlinja 43
45810 Pilkanmaa
0400-550283
risto.ratasvuori@pp.inet.fi

LAUSUNTO 23.1.2014

Maa - ja metsätalousministeriö
Kirjaamo
PL 30
00023 Valtioneuvosto

ASIA: Lausunto kalastuslakiluonnoksesta ja hallituksen esityksestä kalastuslaiksi

Nykyinen kalastuslaki on ollut voimassa jo noin 30 vuotta. Lain uudistaminen ainakin osauudistuksin on sinänsä tarpeellista. Nyt on valmistunut kalastuslain kokonaisuudistukseen tähtäävä ehdotus. Kommentteina esitämme seuraavaa.

Kalastuslakiehdotus sisältää koko joukon oikeaan osuneita osatarkistuksia kalastuslainsäädäntöön. Katsomme lakiehdotuksen sisältävän kuitenkin perustavaa laatua olevia heikkouksia.

1. Kalatalousalueet

Lakiehdotuksen merkittävimpanä epäonnistumisena pidämme kalatalousalueita koskevia säännösehdoituksia. Lakiehdotuksen mukaan maahamme tulisi perustaa n. 100 uutta kalatalousaluetta nykyisten kalastusalueiden asemesta. Lakiehdotuksen perusteluiden mukaan kalastushallintoa kevennettäisiin siirtämällä kaavailluiden kalatalousalueiden tehtäviksi ”hallinnolle kalavarojen hoitoon ja kalastuksen järjestämiseen liittyviä tehtäviä.” Kalatalousalue olisi luonteeltaan julkisoikeudellinen yhdistys. Hallintotehtävien uskominen tällaiselle luottamusmiespohjaiselle mutta virkavastuulla toimivalle toimielimelle on varsin kyseenalaista. Ehdotetuista tehtävistä käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen, toimeenpano ja vaikutusten seuranta ovat kalatalousalueelle ilman ulkopuolista viranomais- tai konsulttiapua lähestulkoon mahdotonta. Kalastusalan järjestöjen voimavarat eivät liioin tähän riitä. Nykyistenkin kalastusalueiden yksi pääongelmista on rahoituksen niukkuus. Onkin todettava, ettei kalastushoitomaksuvarojen niukkuuden ja ylipäättänsä valtion taloustilanteen vuoksi ole nytkään perusteltua odottaa julkisen vallan merkityksellistä rahoitusta kalatalousalueiden uudelleen perustamiseen saati niiden toimintaa varten.

Muutkin kalatalousalueelle ehdotetut tehtävät lakiehdotuksen 24 §:ssä ovat alttiita kritiikille. Kalatalousalue, julkisoikeudellisena yhdistyksenä luonteensa ja kokoonpanonsa takia ei olisi sovelias

hoitamaan osakaskuntien yksityisoikeudellista laatua olevia kala-asioita. Tästä syystä lakiehdotusta valmistelleessa työryhmässä pohdittiin omistajakokoonpanoa kalatalousalueen yleiskokouksen päätöksenteossa. Edelleen katsomme, että kalatalousalueiden lukumäärän supistaminen noin sataan, heikentäisi huomattavasti läheisyysperiaatteen toteutumista ja kiinnostusta hoitaa yhteisiä kala-asioita.

Viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille ei ole mitenkään välttämätöntä järjestää kalatalousalueen välityksellä. Tehtäväkokonaisuus voidaan hoitaa viranomaisteitse kuten nytkin. Samoin kalastuksen valvonnan järjestäminen, tiedotus, kalastuksen seurantatietojen kerääminen eivät myöskään edellytä kalatalousalueiden perustamista. Mitä tulee kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistämiseen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin, on tämäkin tehtävä hoidettavissa – ja paremminkin - vesien omistajien yhteistoiminnan kautta.

Vesialueiden kalastuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmat olisi tarkoituksenmukaista laatia ELY -keskusvetoisena projektina. Käyttö- ja hoitosuunnitelma olisi voimassa jopa 10 vuotta eli laadittaisiin harvoin, mikä myös puoltaisi projektityyppistä lähestymistapaa. Sitä paitsi lakiehdotuksen 36 §:n mukaan ELY -keskuksen tulisi antaa toimialueensa kalatalousalueille kirjalliset suuntaviivat käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisesta ja suunnittelun aloittamisesta. Näin ollen ELY -keskuksen rooli muistuttaisi jo nyt projektin vetäjän roolia tässä prosessissa. Perustettavaksi ehdotetuilla alueellisilla kalatalouden yhteistyöryhmillä olisi laajapohjaisen asiantuntemuksensa ansiosta hyvät edellytykset tukea ja arvioida käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaa prosessin kuluessa. Vesien omistajien edustuksen tulisi olla projektin organisaatiossa vahva.

Perustuslain 124 §:n tarkoittamaa merkittävää julkista valtaa voivat käyttää vain viranomaiset. Tämän vuoksi nykyisten kalastusalueiden kalastuksen määräämistä koskevat tehtävät joudutaan siirtämään ELY -keskuksille kuten lakiehdotuksessakin todetaan. Tämän ison tehtävä kokonaisuuden puuttuminen ehdotetuilta kalatalousalueilta selvästi heikentäisi niiden asemaa kalatalouden kentässä ja sitä, että edellä mainitsemiemme kalatalousalueille kaavailtujen tehtävien sisältö ja merkitys eivät ole riittävät perusteet perustaa uudelleen kalatalousalueita.

Niinpä katsommekin, että kalastuslakiehdotuksesta tulisi poistaa kalatalousalueita koskevat säännösehdoitukset. Nykyisten kalastusalueiden toimintaa tulisi siirtymäsäännöksin jatkaa tietyn määräajan, jonka kuluessa osakaskuntien perustamat yhtymät tai yhdistykset korvaisivat ne siltä osin kuin on tarpeen.

2. Lakiehdotuksessa ei ole osakaskuntien kehittämiseksi ainoatakaan ehdotusta

Lakiehdotuksessa sinänsä tunnustetaan nykytila eli vesialueen omistajan oikeus kalastaa ja määrätä siitä ja että osakaskunnat ovat kalastuksen keskeisimpiä hallinnointiyksiköitä. Lakiehdotuksesta puuttuvat kokonaan ne säännökset, joilla on tarkoitus poistaa kalastuslakityöryhmänkin havaitsemat vesien omistuksen pirstoutumisen ja passiivisten osakaskuntien aiheuttamat ongelmat kala-asioiden hoidossa. Lakiehdotuksen perusteluissa (s. 100) tyydytään pelkästään toteamaan, että ”Vaikka kalastuksen järjestäminen lähtökohtaisesti kuuluu kalastusoikeuden omistajan valtaan, on kestävä kalastuksen järjestäminen ilman kalastusoikeuden haltijoiden yhteistä organisaatiota käytännössä mahdotonta.” Juuri tämän epäkohdan poistamiseksi tarvittaisiin nimenomaisesti vesien omistajien yhteistoiminnan lisäämistä. Ehdotettu kalatalousalue ei ole tässä suhteessa julkisoikeudellisen luonteensa ja edellä mainittujen seikkojen takia tässä suhteessa mikään ratkaisu.

Mielestämme kalastuslakiin tarvitaan osakaskuntien yhteistoimintaa varten omat säännökset. Osakaskuntien (+ erityisperusteisten kalastusoikeuksien haltijoiden) yhteistoiminta voitaisiin perustaa sopimuksen varaan. Sopimuksessa ilmaistaisiin ne kalastusasiat, joissa sopijaosapuolet tahtovat saada aikaan nykyistä yhtenäisempiä vesialueita kattavan päätöksenteon. Tällöin esimerkiksi koko järveläisen osalta olisi mahdollista saada poistettua sellainen tilanne, jossa toimii sekä aktiivisia että passiivisia osakaskuntia.

Kysymyksessä olisi kevyt yhteistoimintamuoto ilman uutta organisaatiota. Yhteisälakia (758/89) voidaan suoraan hyödyntää sopimuksen aikaansaamisessa ja toteutuksessa. Tuossa laissahan ovat toimitsijaa, hoitokuntaa ja edustajistoa koskevat säännökset, joita soveltuvin osiin voidaan käyttää osakaskuntien yllirajojen ulottuvassa toiminnassa.

3. Muita asioita

3.1. Hoitokalastuspyydykset

Lakiehdotuksessa olisi tarpeen täsmentää hoitokalastuksessa käytettäviä rysä- ja troolityyppisiä pyydyksiä suhteessa kaupallisten kalastajien pyydyksiin, jotta hoitokalastus ei vaikeutuisi.

3.2. Pyydysten talteenoton kustannukset

Kalastuksen valvonnan yhteydessä talteen otetut pyydykset tulee toimittaa välittömästi poliisiviranomaiselle. Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan ole otettu huomioon niitä kustannuksia, jotka talteenotto aiheuttaa valvojalle.

Pilkanmaan osakaskunta/

Risto Ratasvuori

